

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

реалізацію потенційних можливостей, щоб стати досконалішими; рости значить збільшуватися кількісно, а розвиватися – поліпшуватися якісно, ставати різноманітнішим. Кількісне зростання та якісний розвиток підпорядковуються різним законам і дають різні результати.

Ф. Перру, французький економіст інституційно-соціологічного напрямку, в своїй основній праці «Економіка ХХ століття» (1961), базуючись на концепції «домінуючої економіки» і понятті неоднорідності зростання, зробив висновок про те, що економічне зростання, що здійснюється як структурна політика, спрямоване не на пристосування до існуючих структур, а на активне перетворення структур в прийнятному напрямку. Зростання спрямоване на кількісне збільшення масштабу економіки в її фізичному вимірі. Це передбачає збільшення обсягу і швидкості матеріальних та енергетичних потоків, що проходять через економіку, кількісне зростання народонаселення і збільшення обсягу запасів продуктів людської праці. Розвиток ж передбачає якісні вдосконалення структури. Деякі вітчизняні економісти трактують СР як, з одного боку, економічний розвиток, що забезпечує стійкий стан навколишнього середовища, з іншого – стійке, постійне економічне зростання, роз'яснюючи, що важливо звернути увагу на відміну економічного розвитку від економічного зростання. Перше – більш широке поняття, що враховує також і екологічну складову: друге відображає лише дохід у розрахунок на одну особу населення.

В семидесятих роках минулого століття були сформовані теоретичні концепції сталого розвитку, з них найбільш стійкими вважаються концепції нерівноважного стану господарських систем. Класичну макроекономічну рівновагу стали розглядати в якості еталонного стану економіки. Поняття пропорцій економічної системи, що приходить на зміну поняття рівноваги, відображає стан відносин між підсистемами і елементами системи. На думку Я. Корнаї, стійкий стан – «це не просто середнє з усіх характеристик процесу за певний період часу, а й механізм регулювання, який у разі коливання може знову повертати систему в її нормальний стан». Науковець приходить до висновку, що для кожного періоду часу і кожної макросистеми є свій «ідеально нормальний стан». Наприклад, дефіцит – нормальний стан ресурсообмеженої економіки [18].

Таким чином, серед наукової парадигми особливо треба виділити міркування Р. Тернера, який здійснив класифікацію трактувань видів економічної стійкості, яка є найбільш популярною в США. Науковець пов'язує концепцію сталого розвитку з двома основними напрямками: техноцентризмом і екоцентризмом. Представники техноцентризму, в основному, належать до прихильників «слабкої стійкості», екоцентристи є прихильниками «сильної стійкості». Представники «слабкої стійкості», ґрунтуючись на принципі заміності, розуміють СР як підтримання постійного основного капіталу. Оскільки капітал, створений людиною, може замінити природний капітал, підтримання постійного основного капіталу вимагає заміни виснаженого природного капіталу, створеного людиною.

Висновки та пропозиції. Отже, група прихильників «слабкої стійкості» виступає за можливість досягнення сталого розвитку та раціонального управління ресурсами через екологічну ринкову політику, засновану на економіці, дружньої по відношенню до навколишнього середовища. Представники цієї точки зору акцентують увагу на рівновазі інтересів поколінь.

Прихильники «сильної стійкості» висловлюються за максимально повне збереження природних ресурсів. З точки зору даної групи дослідників, економіка повинна ґрунтуватися на принципах обережності і максимально безпечних стандартів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Мальтус Т. Опыт о законе народонаселения. В кн.: Антология экономической классики [Текст] / Т. Мальтус. - М.: Экономика, 1993. – 358с.
2. Сакс Дж. Д., Даррен, Ф. К. Макроэкономика. Глобальный подход [Текст] / Дж. Сакс, Ф. Б. Даррен. - М.: Дело, 1996. – С. 595-639.
3. Fey C., Denison D. Organizational culture and effectiveness: the case of foreign firms in Russia. - Stockholm: Stockholm School of Economics, 2000. - P. 1-55.
4. Key Competencies for Improving Local Governance. — Nairobi: LIN- Habitat, 2005.-VI.-28p.
5. Мескон М. Х., Альберт, М., Хедоури, Ф. Основы менеджмента. [Текст] / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. - М.: «Дело», 1992. – 702 с.
6. Брутланд Г. Х. Наше общее будущее. Доклад Комиссии ООН по окружающей среде и развитию. 1987 [Текст] / Г. Х. Брутланд - М.: Прогресс, 1988. – 280 с.
7. Маркс, К., Энгельс, Ф. Соч. 2-е изд. Т. 25. [Текст] / К. Маркс, Ф. Энгельс. - М.: Экономика, 1984. – 437 с.
8. Titenberg T. Environmental and Natural Resource Economics [Text] / T. Titenberg. - Harper College Publ. New York, 1996. – 211p.
9. Ходжсон, Д. Экономическая теория и институты: Манифест- современной институциональной экономической теории: Пер. с англ./ Д. Ходжсон. -М.: Дело, 2003. – 459с.
10. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти : [монографія] / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та ін. ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2012. – 534 с.
11. Кухар В. П. Концепція переходу України до сталого розвитку / В. П. Кухар, Б. В. Буркинський, М. А. Голубець та ін. // Вісник НАН України. – 2007. – № 2. – С. 14 – 44.
12. Кастелье М. Информационная этика: экономика общества и культура [Текст] / М. Кастелье. -М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 105 с.
13. Cooper Ph., Vargas C. Implementing Sustainable Development: From Global Policy to Local Action. - Lanham: Rowman & Littlefield, 2004. - 424 p.
14. Моисеев Н.Н. Элементы теории оптимальных систем [Текст] / Н.Н. Моисеев. – М., 2009. – С. 479-490.
15. Тарасова, Н.П. Индексы и индикаторы устойчивого развития / Н.П. Тарасова, Е.Б. Кручина. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.mnr.gov.ru/files/part/8048_indikator.doc.
16. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку : [навч. посіб.] / Л. Г. Мельник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
17. Solow R. Intergeneration Equity and Exhaustible resources [Text] / R. Solow// Review of Economic Study. 1974. – P. 29-45.
18. Основи стійкого розвитку : навч. посіб. / за заг. ред. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2005. – 654 с.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Ковтун В. Г., к. е. н., начальний навчального відділу Черкаського державного технологічного університету (Україна)

Ковтун В. Г. Основні тенденції та етапи розвитку сфери послуг в Україні

В статті розглянуто сутність понять «послуга» та «сфера послуг». Проаналізовано основні етапи розвитку сфери послуг в Україні як дореволюційний та післяреволюції. Досліджено, що розвиток сфери послуг в Україні значною мірою визначив процес трансформації моделі економіки. Визначено основні тенденції сучасного розвитку сфери послуг в Україні: реструктуризація споживчого попиту на послуги; інтенсивний розвиток інформаційно-телекомунікаційних послуг; внутрішньовидова диверсифікація послуг; міжвидова інтеграція послуг; формування сервісних комплексів. Досліджено рівень розвитку сфери послуг України та її регіонів. Визначено актуальні проблеми розвитку сфери послуг в Україні. Досліджено динамічний розвиток сфери послуг, який спричинений науково-технічним прогресом, зокрема його технологічною складовою. Запропоновано ряд завдань для підтримки розвитку сфери послуг, що полягає у створенні реальних можливостей, кадровому забезпеченні розвитку, здійсненні заходів в галузі інвестиційної політики.

Ключові слова: послуга, сфера послуг, етапи розвитку, попит, споживачі.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Ковтун В. Г. Основные тенденции и этапы развития сферы услуг в Украине

В статье рассмотрена сущность понятий «услуга» и «сфера услуг». Проанализированы основные этапы развития сферы услуг в Украине как дореволюционный и после революционный. Исследовано, что развитие сферы услуг в Украине в значительной степени определил процесс трансформации модели экономики. Определены основные тенденции современного развития сферы услуг в Украине: реструктуризация потребительского спроса на услуги; интенсивное развитие информационно-телекоммуникационных услуг; внутривидовая диверсификация услуг; межвидовая интеграция услуг; формирования сервисных комплексов. Исследован уровень развития сферы услуг Украины и ее регионов. Определены актуальные проблемы развития сферы услуг в Украине. Исследовано динамическое развитие сферы услуг, вызванный научно-техническим прогрессом, в частности, его технологической составляющей. Предложен ряд задач для поддержки развития сферы услуг, что состоят в создании реальных возможностей, кадровом обеспечении развития, осуществлении мер в области инвестиционной политики.

Ключевые слова: услуга, сфера услуг, этапы развития, спрос, потребитель.

Kovtun V. Major trends and stages of development of services in Ukraine

In the article the essence of the concepts of "service" and "services". Analyzes the main stages of development of sphere of services in Ukraine as the pre-revolutionary and platefuls. According to research, the development of services in Ukraine largely determined the process of transformation of the economic model. The main tendencies of modern development of the service sector in Ukraine: restructuring of consumer demand for services; intensive development of information and telecommunication services; intraspecific diversification of services; inter-specific integration of services; the formation of service complexes. Investigated the level of development of sphere of services of Ukraine and its regions. The urgent problems of development of sphere of services in Ukraine. The dynamic development of the service sector due to technological progress, in particular, its technological component. Offered the number of tasks to support the development of services, is to create real opportunities, staffing development, implementation measures in the field of investment policy.

Keywords: service, service, stages of development, the demand consumers.

Постановка проблеми. Розвиток сфери послуг є фактором зростання економіки, оскільки простежується взаємозв'язок і взаємозалежність між макроекономічними показниками соціально-економічного розвитку та динамікою й тенденціями розвитку сфери послуг. При цьому слід відзначити, що: економічне зростання розвинутих світових економік супроводжується стрімким розвитком сфери послуг (наявний прямий зв'язок); країни з невеликим економічним потенціалом нездатні на переорієнтацію витрат у сферу послуг (послуги не завжди доступні і якісні, тому розширення сфери послуг і поліпшення їхньої якості є стимулом зростання попиту на продукцію, розширення реального сектора, тобто результатом впливу зворотного зв'язку. Тому визначення основних тенденцій розвитку сфери послуг є важливим аспектом вивчення цієї проблеми, що й зумовило актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем розвитку сфери послуг займалися багато науковців, серед яких: В. В. Козик, Л. А. Панкова, В. Захарченко, О. Карлова, Т. Качала, О. Коломийцева, Т. Кришталь, В. Куценко, Я. Олійник, Л. Петкова, У. Садова, Г. Черниш, Л. Чернюк, О. Ярош та багато інших.

Виділення невирішених проблем. Незважаючи на велику кількість публікацій за цією проблематикою, розвиток сфери послуг не стоїть на місці і тому потребує постійного дослідження та аналізу.

Мета наукової статті. Визначення основних тенденцій та етапів розвитку сфери послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поняття «послуга» у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі має різні тлумачення: як вид діяльності, як результат діяльності, як безпосередньо діяльність, тобто процес обслуговування. Ф. Котлер дає таке визначення послуги: «Послуга – будь-яка діяльність або благо, яку одна сторона може запропонувати іншій. Послуга за своєю сутністю є невлічимою і не призводить до оволодіння власністю» [1].

Як зазначають В. В. Козик та Л. А. Панкова «...в Україні існує загальноприйнята думка, що бурхливе економічне зростання в країні можна забезпечити лише за рахунок розвитку важкої промисловості – металургії, хімії, машинобудування, енергетичного сектора. Тим часом усі розвинуті й низка країн, що розвиваються, протягом останніх десятиліть переорієнтували структуру економіки від виробництва товарів на виробництво послуг. Саме послуги є джерелом довгострокового економічного зростання країн, що розвиваються, причому важливішим, ніж промисловість» [2].

Бум у сфері послуг у розвинених країнах пояснюється не тільки збільшенням попиту на послуги у більшості населення, але і зміною споживчої психології суспільства – послуги розглядаються як засоби реалізації природного права людини на життєвий комфорт. Символом благополуччя стає не тільки можливість оточувати себе дорогими речами, а й купувати дорогі послуги. Відмінною особливістю сучасного періоду розвитку України є те, що він набуває нових рис, які ведуть до змін всіх аспектів життя суспільства: створюються нові інтелектуальні технології, зростає роль інформаційних технологій, відбувається зростання виробництва послуг.

На сьогодні сфера послуг у світі – це один з найдинамічніших і найбільших ринків, основним чинником успіху на якому є злагоджена та ефективна робота підприємств сфери послуг та існуючий попит серед клієнтів.

Роль сфери послуг проявляється в тому, що вона:

- є важливим сектором національного і світового господарства;
- відіграє важливу роль у розвитку людського капіталу;
- впливає на функціонування і розвиток матеріального виробництва;
- сприяє збільшенню вільного часу;
- створює можливості для повнішого задоволення і розвитку потреб людей і суспільства;
- є найважливішим елементом формування сучасної якості життя; Економіка та управління національним господарством;
- забезпечує якість економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності країни [3].

Розвиток сфери послуг в Україні значною мірою визначив процес трансформації моделі економіки початку 90-х років ХХ ст. Але аналіз статистичних даних показує, що сьогодні сфера сервісу в багатьох регіонах України все ще значно відстає від аналогічного сектора економіки промислово розвинених країн як за кількісними показниками, так і за якістю обслуговування [4]. Нерозвиненість сфери послуг у нашій країні ускладнює здійснення покладених на неї соціально-економічних функцій. Це виражається в недостатній участі сервісної галузі в створенні національного доходу і валового регіонального продукту, позначається на зниженні можливостей реалізації інтелектуального потенціалу людини як головної продуктивної сили суспільства.

Історично сфера послуг розвивалася в Україні у великих містах, у сільських же поселеннях практично була відсутня. Особливості історії розвитку сфери послуг в Україні представлені в таблиці 1.

Підвищена увага до сфери послуг з боку державних і регіональних органів управління, вчених і всього суспільства обумовлено важливими факторами сучасного соціально-економічного розвитку України та процесами формування зовнішньоекономічних зв'язків. По-перше, в країні проголошена офіційна доктрина, сутність якої зводиться до побудови в Україні соціально орієнтованої держави з розвинутою ринковою економікою, здатною задовольняти постійно зростаючі потреби населення. По-друге, у сфері сервісу постійно створюються нові робочі місця, оскільки побутова техніка безперервно ускладнюється, зростає обсяг продажів і внаслідок цього з'являються додаткові потреби у фахівцях, виробництвах. З цими факторами взаємопов'язане також і зростання доходів населення, яке, володіючи вільними фінансовими коштами, прагне придбати якісні товари і отримати різноманітні послуги. У сучасному суспільстві споживання виступає як соціальний інститут і забезпечується через систему сервісу, яка постійно розширюється. Сфера послуг, з одного боку, забезпечує потреби людини, з іншого – потреби стають продуктивною силою. По-третє, в сфері послуг забезпечується швидка

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

окупність інвестицій, що зумовлює приплив у неї інвестицій та активність інвесторів. По-четверте, розвиток сфери послуг з використанням інноваційних технологій дозволяє, за результатами статистичного аналізу, створити в процесі реалізації нових послуг значну додану вартість. Міжнародний аспект розвитку сервісної галузі пов'язаний розширенням зовнішніх зв'язків України та тенденціями глобалізації. В результаті сервісного бізнесу доводиться працювати над вирішенням проблеми підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сфери послуг.

Таблиця 1

Етапи розвитку сфери послуг в Україні*

Дореволюційний період (до 1917 р.)	XIX ст.	Розвиток сфери послуг пов'язаний з потребами дворянського стану: особисті послуги (пошив одягу, освітні послуги, перукарські послуги, будівництво). Розвиваються народні ремесла і промисли, торгівля.
	Кінець XIX ст. – початок XX ст.	Відбувається розвиток транспортних послуг: залізничних, морських. Зростає роль кредитно-банківських операцій в розвитку промисловості (кредитні послуги, оборот цінних паперів, фінансів), біржова торгівля.
	1905–1917 рр.	Розвивається сфера масових розваг і суспільного відпочинку (театри, кінематограф, цирк).
Після революції 1917 р.	20-50-і рр. XX с.	Пильна увага до розвитку побутових послуг для громадян, безкоштовного медичного обслуговування, освіти, культурних і житлово-комунальних послуг.
	50-80-і рр. XX с.	Розвиваються освітні послуги (вища та середня професійна освіта), підвищення кваліфікації, засоби масової інформації.
	Друга половина 80-х рр. XX с.	Відбувається „переребудова економіки”: переведення ряду організацій сфери побутових послуг, культурних, спортивних, установ на повний госпрозрахунок. Розвиваються платні послуги соціально-культурного комплексу.
	90-і рр. XX с. – початок XXI с.	Криза сфери матеріального виробництва приводить до перерозподілу робітників в сфері сервісу. Чисельність зайнятих у сфері послуг підвищується до 50%. Відбувається спад виробництва масових послуг: побутових, соціально-культурних. З'являються нові види послуг: консалтингові, інжинірингові, лізингові, ріелтерські, психологічне і сімейне консультування, ігровий і шоу-бізнес та ін. Інтенсивне вдосконалення видів і напрямів сервісної діяльності, в тому числі в аспекті інформатизації.

Ринковий шлях розвитку України створює передумови інтенсивного становлення сфери послуг, яка охоплює галузі й підприємства різних форм власності, що створюють умови для розвитку виробничого сектору економіки та забезпечують життєдіяльність населення. Рівень розвитку сфери послуг у нашій країні, їхня доступність і якість не завжди відповідають потребам населення, а органи місцевого самоврядування та регіональні органи управління не створюють належних умов для розвитку сфери послуг, що надаються населенню. Як наслідок – дослідники відзначають відсутність вільної конкуренції на ринку послуг, звуження ресурсної бази цієї сфери. Нарікання споживачів послуг викликають постійне підвищення цін на послуги та їхня недостатня якість.

Значне відставання економіки України від західної в розвитку сфери послуг в значній мірі обумовлено як вихідними теоретичними передумовами (вважалося, що сфера послуг має другорядне значення в процесі суспільного виробництва), так радянською ментальністю, що відносить невиробничу діяльність до менш пріоритетних видів діяльності, ніж виробничу.

Рівень розвитку сфери послуг України та її регіонів значно відстає від аналогічного сектору економіки промислово розвинених країн як за кількісними показниками, так і за якістю обслуговування. Нерозвиненість сфери послуг у нашій країні ускладнює здійснення покладених на неї соціально-економічних функцій. Це виражається в недостатній участі галузі в створенні національного доходу і валового регіонального продукту, що позначається на зниженні можливостей реалізації інтелектуального потенціалу людини як головної продуктивної сили суспільства.

Найважливішою особливістю сфери послуг є її яскраво виражений регіональний характер, надання послуг населенню переважно за місцем проживання відповідно до індивідуальних потреб населення, що проживає на певній території. При цьому відносно невелика тривалість виробничого циклу обумовлює низьку ресурсомісткість і високу швидкість оборотності оборотних коштів. Звідси випливає швидка окупність капіталовкладень, що, в свою чергу, визначає інвестиційну привабливість галузі.

Найбільш значущими тенденціями сучасного розвитку сфери послуг в Україні можна виділити наступні:

1. Реструктуризація споживчого попиту на послуги. На ринку послуг відбуваються трансформації, пов'язані зі зміною попиту на певні групи послуг, викликані об'єктивними і суб'єктивними чинниками, зокрема: за останнє десятиліття більш ніж удвічі скоротилася частка побутових послуг, знизився попит на ремонт та пошиття одягу, виготовлення та ремонт меблів, проте зросла частка освітніх і медичних послуг, послуг ЖКГ, транспортних послуг, послуг зв'язку. При цьому спостерігається значне зростання частки послуг з техобслуговування та ремонту автомобілів та інших транспортних засобів, ремонту та будівництва житла.

2. Інтенсивний розвиток інформаційно-телекомунікаційних послуг. У сфері обслуговування інформація при наданні деяких видів послуг складає до 75 % знову створеної вартості. Інформаційні системи та засоби зв'язку стають невід'ємними компонентами передових технологій управління сервісними фірмами і виробництва послуг. В умовах глобальної інформатизації постає актуальне завдання прискореного формування та розвитку індустрії інформаційних послуг, що надаються населенню та господарюючим суб'єктам та є конкурентоспроможними на ринку.

3. Внутрішньовидова диверсифікація послуг. Дана тенденція розвитку сучасної сфери послуг полягає в розширенні внутрішньовидової диверсифікації послуг, які надаються рзним споживачам. Найбільш передові фірми підвищують рівень сервісу за допомогою надання клієнтам додаткових послуг, що добре узгоджуються з основною діяльністю, наприклад, автозаправних станцій.

4. Міжвидова інтеграція послуг. Характерною стала тенденція розвитку послуг додаткового характеру, але тісно пов'язаних з основним видом сервісу, наприклад, послуги дизайну, проектування, пере планування і модернізації житлових будинків і офісних будівель при ремонтних роботах, а також добірці та встановлення меблів, світлотехнічної апаратури та складної побутової техніки.

5. Формування сервісних комплексів. Під впливом ринкового попиту та з урахуванням можливостей конкретних фірм відбувається об'єднання відокремлених видів послуг у комплексні за допомогою інтеграції і комбінування в різних поєднаннях. Формування багатофункціонального комплексу послуг та робіт супроводжується трансформацією окремих послуг і навіть деякої їх сукупності в рамках принципово нового організаційного підходу – комплексного сервісу, що охоплює різні види й групи послуг. При цьому все більше проявляється потреба в комплексному наданні різноманітних послуг не тільки населенню, але й багатьом господарюючим суб'єктам. Важливим чинником, що стимулює розвиток комплексного обслуговування, є природне прагнення фірм-споживачів послуг до отримання того чи іншого набору послуг в одному місці.

Сфера послуг, як правило, відноситься до трудомісткого сектору національної економіки, тому однією з важливих особливостей розвитку економіки України є підвищення зайнятості в сфері послуг.

Динамічний розвиток сфери послуг, як вже зазначалося, спричинений науково-технічним прогресом, зокрема його технологічною

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

складовою. Новітні технології, особливо в галузі штучного інтелекту, комп'ютерної техніки та засобів телекомунікації, змінюють методи ведення бізнесу, напрями руху фінансових потоків, ставлять нові вимоги до менеджменту людських ресурсів. Відповідно зазнає змін сфера сервісу, що найбільшою мірою орієнтована на запити споживачів послуг. Революційним для сервісних організацій став перехід на електронні системи обслуговування клієнтів і ведення бізнесу, включаючи мережу інтернет.

Послуги, як складова частина суспільних потреб, є двигуном відтворювального процесу, а розширене відтворення все більше потребує розвитку сфери сервісу. Більш того, прискорений розвиток сфери послуг часто стає катализатором територіального розвитку, виконуючи роль мультиплікатора. Тому, виходячи із вищесказаного, стратегія соціально-економічного розвитку країни повинна включати в себе заходи щодо прискореного розвитку даної галузі, різноманітних видів послуг.

Україна в останні десятиліття стала досягати результатів на шляху побудови економіки ринкового типу. За ці роки у сфері послуг багатьох регіонів України намітилися позитивні тенденції розвитку. У великих містах функціонують торговельні, сервісні та розважальні центри, які представляють елементи єдиної системи обслуговування. При цьому перелік послуг і форма їхнього надання змінюються відповідно з урахуванням вимог динамічних обставин життя, особливостями існування ринку послуг, диверсифікацією попиту тощо.

Для підтримки розвитку сфери послуг необхідним є вирішення комплексу складних завдань:

1) формування сприятливих умов для підприємницької діяльності у секторі послуг, створення економічного та правового середовища, яке б забезпечувало стимулювання ділової активності населення (закріплення правових гарантій, які забезпечують свободу, захист та підтримку приватного бізнесу та недержавних форм підприємництва; врахування думки підприємницьких кіл при підготовці та прийнятті законодавчих актів та постанов; формування ринкової інфраструктури, яка забезпечуватиме підприємницьку діяльність).

2) створення реальних можливостей кожному підприємству для початку самостійної підприємницької діяльності у сфері послуг, доступу до виробничих, матеріально-технічних та фінансових ресурсів (спрощення порядку реєстрації підприємств сфери послуг; подальший розвиток комерційної системи інформаційного забезпечення підприємницької діяльності).

3) кадрового забезпечення розвитку підприємницької діяльності у сфері послуг (формування мережі бізнес-шкіл, учбово-ділових центрів на їх базі; створення та організація діяльності Ради по соціальній адаптації та підготовці кадрів для сфери послуг; організація вивчення та використання досвіду діяльності існуючих структур підтримки підприємництва у інших регіонах; розробка плану заходів по наданню державної підтримки молодіжного підприємництва у сфері послуг).

4) здійснення заходів в галузі інвестиційної політики, направлених на підтримку підприємництва у сфері послуг регіону (раціональний перерозподіл інвестиційних ресурсів регіону, враховуючи пріоритетність розвитку сектора послуг; відтворення та розвиток сфери колективного підприємництва та взаємодопомоги: виробничих, позичково-ощадних, ощадно-збутових та ін. товариств).

Одним з визначальних чинників сталого розвитку регіонів України та інших країн економісти вважають багатогранний і масштабний розвиток сфери послуг, так як саме він представляє істотну змістовну складову в основних моделях диверсифікації економіки, орієнтованих на задоволення потреб населення і збільшення основної маси доданої вартості – виробленої продукції.

Від формування економіки послуг, або сервісної економіки залежить розвиток ринкових відносин в нашій країні. Основним чинником, що визначає позитивний ефект, є здатність максимально задовольняти вимоги споживача. Стратегія орієнтації на споживача означає, що клієнт є центром уваги фірми, організації, яка повинна прагнути до того, щоб якомога краще розуміти тенденції розвитку системи значущості замовника.

Висновки та пропозиції. Таким чином, за результатами розгляду стану вітчизняної сфери сервісу можна зробити висновок, що для подальшого зміцнення економічної безпеки країни та підвищення якості життя населення необхідно здійснити корінні перетворення в структурі і діяльності галузі послуг. Вирішення даної проблеми можливе шляхом розробки та реалізації регіональної стратегії розвитку сфери послуг, що врахує її соціально-економічну ефективність для держави, регіону, підприємництва та населення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Котлер Ф. Маркетинг от А до Я: 80 концепцій, которые должен знать каждый менеджер / Ф. Котлер. – М., 2010 г. – 320 с.
2. Козик В. В. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум / В. В. Козик, Л. А. Панкова, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. — К. : Вікар, 2006. — 589 с.
3. Філіпенко А. Основні проблеми економіки розвитку : пер. з англ. / А. Філіпенко, В. Гесць, І. Крючкова, Е. Ліанова, В. Опарін, В. Федорова. — К. : Либідь, 2003. — 684 с.
4. Офіційний сайт Державного служби статистики України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кожухова Т.В., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Криворізького економічного інституту ДВНЗ «КНУ» (Україна)

Кожухова Т.В. Основні аспекти концепції сталого розвитку

У статті досліджуються основні аспекти концепції сталого розвитку. Здійснено аналіз сутності та основних теоретичних положень концепції сталого розвитку. Досліджено підходи до обґрунтування концепції сталого розвитку, принципи сталого розвитку, обов'язкові елементи успіху в досягненні цілей сталого розвитку, визначені ООН. Проведено аналіз поняття «сталий розвиток», виявлена відсутність єдності поглядів щодо поняття «сталий розвиток» і конкретних шляхів майбутнього розвитку суспільства. Розглянута вирішальна роль Організації Об'єднаних Націй у підвищенні рівня добробуту людей, досліджено розвиток ініціатив ООН у сфері сталого розвитку. Визначена необхідність розширення співробітництва між партнерами в галузі розвитку, включаючи багатосторонні організації та їхні держави-члени, яке буде мати вирішальне значення в умовах невизначеності, що зберігається в глобальній економіці. Визначена роль науки в формулюванні нової стратегії сталого розвитку, прийнятті практичних рішень щодо методів її реалізації.

Ключові слова: концепція сталого розвитку, принципи сталого розвитку, розвиток, стійкість

Кожухова Т.В. Основные аспекты концепции устойчивого развития

В статье исследуются основные аспекты концепции устойчивого развития. Осуществлен анализ сущности и основных теоретических положений концепции устойчивого развития. Исследованы подходы к обоснованию концепции устойчивого развития, принципы устойчивого развития, обязательные элементы успеха в достижении целей устойчивого развития, определенные ООН. Проведен анализ понятия «устойчивое развитие», выявлено отсутствие единства взглядов относительно понятия «устойчивое развитие» и конкретных путей будущего развития общества. Рассмотрена решающая роль Организации Объединенных Наций в повышении уровня благосостояния людей, исследовано развитие инициатив ООН в области устойчивого развития. Определена необходимость расширения сотрудничества между партнерами в области развития, включая многосторонние организации и их государства-члены, которое будет иметь решающее значение в условиях сохраняющейся неопределенности в глобальной экономике. Определена роль науки в формулировании новой стратегии устойчивого развития, принятии практических решений относительно методов ее реализации.

Ключевые слова: концепция устойчивого развития, принципы устойчивого развития, развитие, устойчивость

Kozhukhova T. The Main Aspects of the Concept of Sustainable Development